

Multikulturální centrum Praha z.s.

Sítě důvěry i nedůvěry

Poznatky z monitoringu a metodika terénní práce v online skupinách na sociálních sítích

Projekt byl podpořen v rámci grantové výzvy T- Mobile : Česko bez předsudků

Autorka a supervizorka projektu: Zuzana Schreiberová

Ukrajinské peer pracovnice: Kateryna Kropyva, Sofia Zubrytska

Grafická úprava: Kateryna Kropyva

Vzniklo v rámci projektu „Osvěta ve facebookových a telegramových skupinách“ podpořeném v rámci grantové výzvy T-Mobile: Česko bez předsudků

Obsah

Úvod	4
Důsledky opomíjení menšin v oficiálních informačních tocích	4
Současná situace v informačních tocích pro ukrajinskou komunitu v Česku	6
Kulturní rozdíly jako příčina nižší důvěry v úřady	8
Monitoring dění ve skupinách	10
Zaměstnání a hledání práce	10
Podvody a rekrutace k trestné činnosti v telegramových skupinách	13
Bydlení	15
Zdravotnická péče	17
Předsudečné násilí	19
Zkušenost uprchlíků z Ukrajiny s nenávistnými útoky	19
Konkrétní incidenty reflektované ve skupinách	20
Zobrazování ukrajinských uprchlíků v národoveckých a proruských skupinách	23
Útoky v lokálních skupinách	25
Jak začít – praktický návod k zahájení online terénu	27
První kroky	27
Postup při hledání skupin	29
Tvorba profilu pro práci v online skupinách	31
Etika a profesionální standardy online práce	33
Dobrá praxe	35
Seznam literatury:	43

Úvod

Důsledky opomíjení menšin v oficiálních informačních tocích

Výzkumy potvrzují, že **pokud jsou příslušníci menšin opomíjeni v oficiálních informačních kanálech, mají tendenci hledat informace jinde** – nejčastěji v neformálních komunitních skupinách nebo na sociálních sítích. Tento přesun do alternativních informačních zdrojů je činí **náchylnějšími nejen k dezinformacím, ale také k zavádějícím či neověřeným informacím.**

Studie například ukazují, že menšiny a imigranti často nemají dostatečný přístup k oficiálním informacím, a proto **využívají média ze svých domovských zemí, sociální sítě nebo uzavřené skupiny v aplikacích typu Telegram či Viber.** V těchto prostředích je však vyšší riziko šíření neověřených, zavádějících nebo přímo nepravdivých informací. Nedostatek důvěry v oficiální instituce a média navíc vede k tomu, že lidé preferují informace od zdrojů, které jsou jim blízké nebo které potvrzují jejich vlastní zkušenost. To může vést k uzavřeným informačním bublinám a větší náchylnosti k šíření nejen dezinformací, ale i zavádějících a neověřených zpráv.

Zkušenosti z pandemie COVID-19 i z výzkumů zaměřených na menšinové komunity ukazují, že právě v těchto skupinách se často šíří informace, které nejsou dostatečně ověřené, a to jak z důvodu nedostupnosti oficiálních zdrojů v mateřském jazyce, tak kvůli **nedůvěře vůči státním institucím.** Tento jev byl popsán například ve studiích z USA i z Česka, kde se ukazuje, že menší důvěra v oficiální média a instituce koreluje s vyšší mírou sdílení neověřených, zavádějících i dezinformačních obsahů.

Zpráva o digitálním prostoru a migrantech Marie Jelínkové v rámci výzkumného projektu MINT poukazuje na odlišný způsob poskytování informací ze strany českých úřadů (tj. poskytování informací skrze webové stránky) a postup při vyhledávání informací na straně ukrajinských uprchlíků (tj. získávání informací zejména na Facebooku a Telegramu). České instituce poskytují Ukrajincům informace týkající se pobytu a života v ČR prostřednictvím svých webových stránek, ale **ukrajinští respondenti výzkumu vyjadřovali omezenou důvěru v informace poskytované institucemi prostřednictvím jejich webových stránek.** Respondenti

výzkumu sice občas zmiňovali informace z oficiálních webových stránek (například facebooková stránka Ministerstva vnitra Naši Ukrajinci), ale výrazně více si cenili informací sdílených v různých neformálních komunikačních kanálech na Facebooku a Telegramu. Informace považovali za **důvěryhodné až poté, co jim je někdo potvrdil na základě osobní zkušenosti**:

"Věděl jsem o tom hned z několika zdrojů, ale nejspolehlivější pro mě byla informace od člověka, který tam přímo byl, od mého známého".

Právě otázka důvěry ovlivňuje způsob, jakým Ukrajinci v České republice získávají informace týkající se různých aspektů jejich života zde. Pro Ukrajince, kteří přicházejí s určitými znalostmi o České republice, se jako nejdůležitější nejprve jeví informace o situace na trhu práce (konkrétně nízká nezaměstnanost v zemi a dostupnosti práce). Tyto informace většinou získali od někoho, kdo již v České republice žil. Právě kontakty na další osoby s osobní zkušeností s životem v České republice byly respondenty vysoce ceněny. Tyto případné osobní vazby sloužící často právě pro potvrzení informací hrály roli i při jejich usazování v zemi.

Současná situace v informačních tocích pro ukrajinskou komunitu v Česku

Podle výzkumu realizovaného MVČR ukrajinská komunita v České republice čerpá informace z rozmanitých zdrojů, které se liší dostupností, důvěryhodností a mírou využití. Klíčovým kanálem zůstává internet a webové stránky, které využívá 93,2 % osob s dočasnou ochranou. Nejčastěji navštěvovaným portálem je oficiální stránka Ministerstva vnitra ČR pro cizince (57,3 %), následovaná weby dalších úřadů (34,5 %) a ukrajinského velvyslanectví (33,1 %). V Praze je reliance na online zdroje vyšší – 96,2 % dotázaných je aktivně používá. **Senioři a osoby s nízkou digitální gramotností však často narážejí na technické bariéry, což omezuje jejich přístup k aktualizovaným informacím.**

Sociální média hrají zásadní roli, zejména Facebook (68,6 %), Telegram (47,6 %) a Viber (32 %). Tyto platformy slouží nejen k šíření oficiálních informací (např. profily úřadů), ale také k výměně zkušeností v uzavřených komunitních skupinách. Až 43,2 % respondentů však upozorňuje na riziko dezinformací a podvodných nabídek, které se v těchto kanálech šíří. V Praze jsou sociální sítě využívány intenzivněji (76,3 %), zatímco v regionech převažuje spoléhání na lokální WhatsApp či Viber skupiny.

Osobní kontakty tvoří pilíř informační sítě – 90 % dotázaných se obrací na krajany, přičemž 58 % důvěřuje zejména přátelům a známým z Ukrajiny. Důvěra v „vlastní komunitu“ je motivována jazykovou shodou a sdílenými zkušenostmi. Čeští přátelé či kolegové jsou zdrojem informací pro 31,4 % respondentů, ale jejich role roste až s pokročilejší integrací a znalostí češtiny.

Institute a organizace (KACPU, CPIC, úřady práce) jsou klíčové pro 84,2 % osob, avšak jejich dostupnost se liší regionálně. Zatímco v Praze využívá služeb KACPU 60,6 % Ukrajinců, v ostatních krajích je to pouze 39,8 %. Jazyková bariéra zůstává problémem – 44 % osob s nedostatečnou znalostí češtiny nevyužívá české zdroje. Telefonické linky (MV, ambasáda) jsou více využívány v Praze (74,7 %) než v regionech (55,6 %), často však narážejí na přetížení.

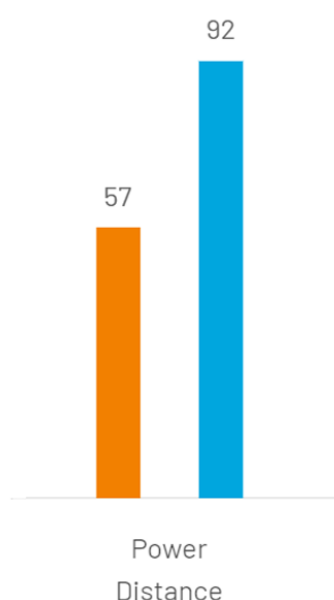
Hlavní výzvy zahrnují:

- Nerovnoměrný přístup k informacím – venkovské oblasti a zranitelné skupiny (senioři, osoby bez digitálních dovedností) jsou závislé na neformálních sítích, což zvyšuje riziko manipulace.

- Podvody a zavádějící informace v uzavřených skupinách – 20 % respondentů se setkalo s podvody týkajícími se práce či bydlení, zejména na Telegramu a Facebooku.
- Omezená kapacita oficiálních kanálů – webové stránky úřadů jsou pro 30 % uživatelů nepřehledné, ačkoli 87,2 % je považuje za dostupné.
- Kulturní bariéry v porozumění – nedůvěra v úřady, zakořeněná v ukrajinském kontextu, vede k preferenci neformálních zdrojů, které však ne vždy reflektují české právní normy.

Důležité zjištění, které si české úřady zatím plně neuvědomují: jak zásadní roli Telegram na Ukrajině hraje při získávání informací. **Aplikace Telegram se tam stala legitimním a široce využívaným zdrojem zpráv — nejen mezi běžnými občany, ale i ve státních institucích.** Přítomnost oficiálních vládních kanálů na Telegramu tuto platformu fakticky legitimizuje a stát tím nepřímo podporuje její používání. Podle různých průzkumů získává informace prostřednictvím Telegram kanálů 44–47 % Ukrajinců, přičemž více než 78 % obyvatel na nich informace sleduje. Většina státních institucí, včetně prezidenta a hlavních zpravodajských správy, má na Telegramu vlastní kanály. Navzdory bezpečnostním obavám, které vedly k omezení používání Telegramu na oficiálních zařízeních především armády, zůstává tato aplikace klíčovým informačním zdrojem pro ukrajinskou společnost. Tento aspekt významu Telegramu dosud v Česku nebyl dostatečně reflektován.

Kulturní rozdíly jako příčina nižší důvěry v úřady

Nižší důvěra v úřady a státní instituce představuje jeden z nejvýznamnějších kulturních rozdílů mezi Českou republikou a Ukrajinou, který má přímý dopad na způsob, jakým ukrajinští občané vyhledávají a sdílejí informace. Tento jev lze vysvětlit prostřednictvím kombinace kulturních dimenzí podle Hofstedeho modelu a historických zkušeností postsovětského prostoru.

Podle Hofstedeho kulturních dimenzí dosahuje Ukrajina v ukazateli "power distance" (vzdálenost od moci) hodnoty 92, zatímco Česká republika pouze 57 bodů. Tato výrazná odlišnost znamená, že ukrajinská společnost tradičně přijímá hierarchické uspořádání, kde existují jasně vymezené mocenské nerovnosti. Vysoká hodnota power distance index naznačuje, že lidé na Ukrajině akceptují nerovnoměrné rozdělení

moci jako přirozený stav věcí.

Naproti tomu Česká republika s hodnotou 57 patří mezi země s relativně nízkou tolerancí mocenských nerovností, kde lidé očekávají **transparentnější komunikaci s autoritami a větší rovnost v přístupu k moci.** Tato kulturní odlišnost má za následek, že Ukrajinci mají přibližně o třetinu nižší důvěru v úřady než Češi, což se projevuje i v současných statistikách, kdy 78,5% Ukrajinců nevěří státnímu aparátu.

Vztah k úřadům byl také významně ovlivněn **historickým vývojem v celém postsovětském prostoru v 90. letech 20. století.** Ukrajina po rozpadu Sovětského svazu zažila období dramatických politických a ekonomických změn, které doprovázela hyperinflace dosahující až 4 735 % v roce 1993. V této chaotické situaci se napříč institucemi šířila korupce, mimo jiné kvůli nízkým platům státních zaměstnanců.

„V devadesátých letech měly Rusko a Ukrajina mnohem víc společného než odlišného. Jejich občané se poprvé v životě a hned velice bolestivě seznámili s nezaměstnaností a inflací. V obou zemích ohromně vzrostly sociální rozdíly, vznikla úzká skupina mocných oligarchů. Obě byly špatně řízené a procházely

politickými krizemi. Obě byly skrz naskrz prolezlé korupcí, nevyhnutelným důsledkem situace, kdy jsou úředníci a jiní zaměstnanci státu špatně placeni, ale jejich razítka mají pořád velkou moc.“ Petr Koubský, Dějiny Ukrajiny (2022)

Reakcí na nefunkčnost oficiálních institucí byl naopak důraz na vzájemnou pomoc a sdílení neformálních informací mezi lidmi. Ukrajinci si vyvinuli komplexní systém neformálních sítí známý jako "blat", který jim umožňoval "vyřídit věci" i přes právní překážky a selhání státních institucí. Tyto neformální praktiky umožnily Ukrajincům přežít nedostatek zboží v pozdně sovětské éře a vyrovnat se s následky sovětského kolapsu v 90. letech.

Nedůvěra v úřady a nedostatečně vymáhaná legislativa v oblasti pracovních práv se také stala důvodem k vyšší toleranci Ukrajinců vůči nelegálnímu zaměstnávání. Tato tolerance vznikla jako adaptační mechanismus na nefunkční institucionální prostředí, kde oficiální cesty často selhávaly.

Hledání neoficiálních cest a spoléhání na vzájemné rady se v současnosti projevuje i šířením neověřených a někdy chybných informací na sociálních sítích či v různých Telegramových nebo Viber skupinách. Ukrajinci aktivně vyhledávají všechny informace a možnosti, jak věci vyřídit, pokud by oficiální cesty selhaly. Tento přístup, který byl historicky nutný pro přežití, se přenesl i do současných komunikačních vzorců ukrajinské komunity v České republice.

Neformální sítě a informační kanály se tak staly natolik zakořeněnými, že žádná byrokratická záležitost nebyla považována za možnou bez neformálních vztahů. Tato kulturní charakteristika vysvětluje, proč ukrajinští občané často preferují informace od krajanů a známých před oficiálními zdroji, což může vést k šíření nepřesných nebo zavádějících informací v komunitních skupinách.

Tyto historicky a kulturně podmíněné vzorce chování mají přímý dopad na způsob, jakým ukrajinská komunita v České republice vyhledává a ověřuje informace. Vysoká hodnota power distance v kombinaci s historickými zkušenostmi s korupcí a nefunkčními institucemi vytváří prostředí, kde jsou **neformální informační kanály vnímány jako spolehlivější než oficiální zdroje.** To činí ukrajinskou komunitu náchylnější k šíření neověřených informací, ale zároveň vytváří silné komunitní vazby založené na vzájemné pomoci a sdílení zdrojů.

Monitoring dění ve skupinách

Zaměstnání a hledání práce

v souvislosti s ukrajinskými skupinami na sociálních sítích využívaných ukrajinskými uprchlíky v ČR se ukazuje, že tyto **platformy hrají klíčovou roli při hledání práce a zaměstnávání**, přičemž jejich využívání je ovlivněno kulturními a strukturálními faktory. Skupiny na Facebooku, Telegramu a Viber jsou často hlavními zdroji aktuálních pracovních nabídek, sdílení zkušeností a rad, přičemž v některých případech slouží i jako platforma pro neformální dohody či nabídky práce, které často nejsou oficiálně registrované nebo kontrolované. Ukrajinci zde nacházejí nejen informace o volných pozicích, ale i rady od krajanů, jak se vyhnout podvodům či nelegálním praktikám, což je důsledek dlouhodobé zkušenosti s nedůvěrou v oficiální instituce a vysokou mírou neformální ekonomiky v jejich komunitě. Na sociálních sítích se často objevují skupiny zaměřené na konkrétní regiony nebo odvětví, například skupiny pro práci v Praze, Brně nebo v zemědělství či stavebnictví. Tyto skupiny jsou aktivní, s pravidelnými příspěvky a komentáři, a umožňují rychlou komunikaci mezi zaměstnavateli a uchazeči. Často se zde sdílejí nejen nabídky práce, ale i zkušenosti s konkrétními zaměstnavateli, rady ohledně pracovních podmínek nebo upozornění na podvodné nabídky. V některých případech jsou skupiny využívány i k organizaci skupinových cest nebo sdílení kontaktů na pracovní agentury. Nicméně, využívání těchto skupin je spojeno i s určitými riziky. **Mnoho příspěvků obsahuje neověřené nebo zavádějící informace, například falešné nabídky práce, podvodné inzeráty nebo nelegální pracovní nabídky, které mohou ohrozit nejen finanční situaci, ale i právní status uprchlíků.** Proto je důležité, aby pracovníci a organizace pracující s ukrajinskou komunitou upozorňovali na rizika a podporovali ověřování informací, například prostřednictvím oficiálních kanálů nebo ověřených skupin. Z hlediska kulturních a historických souvislostí je patrné, že ukrajinští uprchlíci v ČR často spoléhají na neformální sítě, protože v minulosti zažili období, kdy oficiální cesty k zaměstnání selhávaly nebo byly nedostatečné. Tato zkušenost posiluje jejich důvěru v komunitní rady a neformální kontakty, což se odráží i v jejich preferencích při hledání práce na sociálních sítích. Sociální skupiny tak představují nejen zdroj pracovních příležitostí, ale i důležitý nástroj sociální podpory a sdílení informací, který

je však třeba doplňovat i o ověřené a legální způsoby zaměstnávání, aby se minimalizovalo riziko zneužití nebo nelegální práce.

„Přijde mi, že každá druhá či třetí nabídka práce v těch skupinách je podvod.“

Velká většina pracovních inzerátů ve skupinách neobsahuje žádné údaje o firmě, která práci nabízí. Uživatelé jsou vyzváni, aby zanechali své číslo nebo napsali soukromou zprávu, takže konverzace pak probíhá skrytě.

!! ОБЕРЕЖНО ШАХРАЇ !! Моя історія про те як мене,дорослу жінку з маленькою дитиною кинули на гроші !! Мені ці два пана,запропонували працю,я працювала в них два місяці. Рекомендувала їх іншим людям,щоб йшли до праці!Але як виявилось, їхня праця не законна !! Гроші людям вони НЕ ПЛОТЯТЬ,ВЗАГАЛІ !! 😞 ПРИКРИВАЮЧИСЬ ФАКТУРАМИ!Потім починають залякувати людей,тим що вони працювали не офіційно, і деякі брали допомогу від держави,тому їм загрожує кримінальна відповідальність, та повернення всіх коштів державі, та депортація!! багато хто мовчки,залишається зі своєю бідною та змарнованим часом та здоров'ям,зневірою в людей,в боргах і йде геть від цих двох ПАНІВ!ЗАЛИШАЮЧИ ЇМ СВОЇ КОШТИ ДЛЯ ЗБАГАЧЕННЯ !! САМЕ ЦІКАВЕ, ЩО ВОНИ ОБИДВА ЩИРО ВІРЯТЬ В БОГА,Олег так взагалі ходить до церкви! 😞!Я не буду розповідати,про те як я маю тепер купу фінансових проблем за цих двох.....БУДЬЛАСКА,ДУЖЕ ПРОШУ,ОБІЙДІТЬ СТОРОНОЮ ЦИХ ДВОХ РОБОТОДАВЦІВ!Крім витраченого часу, проблем і втрати здоров'я ви нічого не заробите. Вони мають групи,Українці в Карлових Варах, "Українці в Чехії "Беруть чоловіків на будівництво,склади, прибирання готелів і тд...Бережіть себе 🙏

!! POZOR NA PODVODNÍKY!! Můj příběh o tom, jak mě, dospělou ženu s malým dítětem, hodili do peněz!! Já tihle dva pánové, nabídli tvrdou práci, pracoval jsem v nich dva měsíce. Doporučuji je ostatním lidem, aby šli do práce! Ale jak se ukazuje, jejich práce je nelegální!! Peníze lidé, které NEPLATÍ, VŮBEC!! 😞 ZAKRYTÍME FAKTURAMI!! Potom začnou zastrašovat lidi, protože pracovali nelegálně, a někteří si vzali pomoc od státu, takže čelí trestní odpovědnosti, a vrácení všech finančních prostředků státu, a deportaci! A mnozí jsou potichu ponechání se svou bídou a ztrátou času a zdravím, krutostí v lidech, zadlužení a od těchto dvou dam NECHÁVÁ JIM PENÍZE, ABY ZBOHATLI!! JE ZAJÍMAVÉ, ŽE OBA ŮŘIMNĚ VĚŘÍ V BOHA, Oleg tak vlastně chodí do kostela! 😞! Nebudu vám říkat, kolik finančních potíží mám právě teď pro tyhle dva..... Budějláska, prosím, obejděte tyto dva zaměstnavatele! Kromě promarněného času, problémů a ztráty zdraví si nic nevyděláš. Mají skupiny "Ukrajinci v Karlových Varech," Ukrajinci v Česku " berou muže na stavbu, sklady, úklid hotelů atd... Dávejte na sebe pozor 🙏

🔍 Skryt překlad · Ohodnotit překlad

Při monitoringu v rámci našeho projektu naše peer pracovnice setkávaly prakticky každodenně s podobnými příběhy. První případ se týkal podvodníka, který sliboval oficiální zaměstnání s pracovním poměrem a smlouvou, avšak po několika měsících práce se ukázalo, že žádná smlouva nebyla uzavřena a pracovníci nedostali zaplacenou odvedenou práci. Tento

podvodník využíval skupiny na Facebooku a WhatsApp, kde inzeroval nabídky práce v sektorech jako stavebnictví, úklid nebo práce ve skladech. Lidé, kteří na jeho nabídky naletěli, často začali zastrašovat, když požadovali své peníze, a byli vystaveni hrozbám trestního stíhání nebo vyhoštění, pokud by se pokusili situaci řešit. Tento případ ukazuje, jak nelegální práce a podvodné nabídky mohou ohrozit nejen finanční situaci, ale i zdraví a bezpečnost migrantů. Druhý případ je osobní příběh ženy s malým dítětem, která se svěřila, že byla podvedena dvěma muži, kteří jí slíbili legální práci a „formalizaci“, výraz který naznačuje, že po nějakém období práce na černo, bude poskytnuta i pracovní smlouva. Po dvou měsících práce zjistila, že jí nebylo zaplacen, a navíc se začala bát o své zdraví a bezpečí. Vyprávěla, že doporučila tyto muže dalším lidem, protože věřila, že práce je legální, ale nakonec se ukázalo, že šlo o podvod.

Ukrajínští uprchlíci v ČR masivně využívají sociální sítě (Facebook, Telegram, Viber) pro hledání práce, přičemž tyto platformy slouží jako hlavní zdroj pracovních nabídek a sdílení zkušeností v komunitě, což odráží kulturní preferenci pro neformální sítě založenou na historické nedůvěře k oficiálním

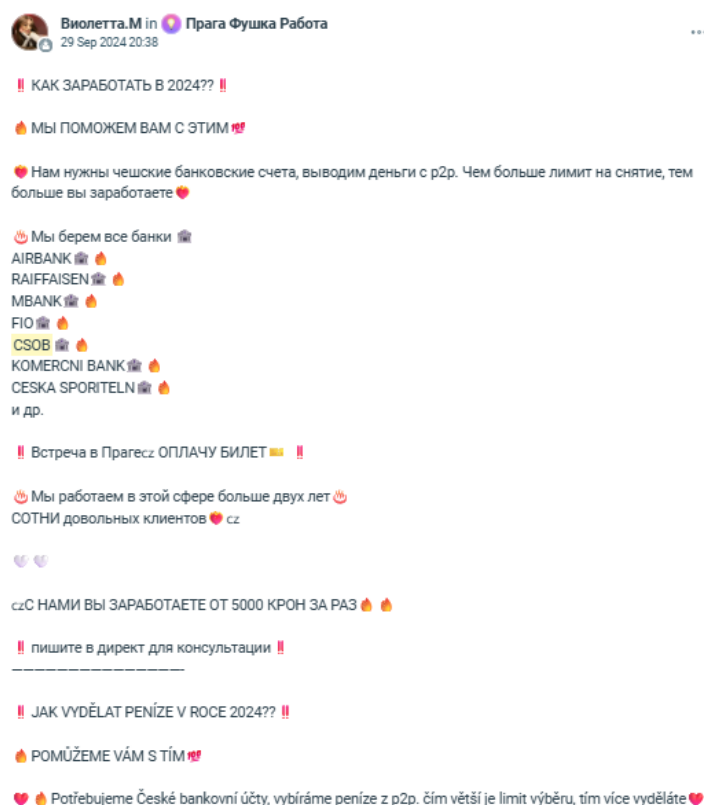
institucím. Vysoké riziko podvodů představuje zásadní problém - dokumentované případy ukazují systematické podvody se slibem oficiálního zaměstnání, které končí nevyplacenými mzdami a zastrašováním obětí.

Podvody a rekrutace k trestné činnosti v telegramových skupinách

Jak již bylo uvedeno výše, podezřelé nabídky práce nejsou v telegramových skupinách vzácností. Někdy je opravdu těžké rozlišit, zda se jedná o podvod či "pouze" o práci na černo. Postup je totiž většinou stejný - inzerát neobsahuje jméno firmy ani kontakt a zájemci jsou vyzýváni, aby napsali soukromou zprávu.

Radiožurnál odhalil mimořádně sofistikovanou skupinu rusky mluvících cizinců, kteří na Telegramu systematicky lákají Rusy, Ukrajince i Čechy, aby jim **půjčovali bankovní účty a platební karty**. Tito podvodníci působili například v telegramové skupině Ппара Фушка Работа. Nabízeli odměny od 10 do 70 tisíc korun za "půjčení" účtů, přičemž všechny inzeráty na první pohled vypadaly jako nabídka brigády se snadným výdělkem.

Podvodníci mají jasné preference - nejvíce je zajímají účty u bank s vysokými denními limity výběru. Zatímco Česká spořitelna má maximální denní limit 75 tisíc korun, klienti ČSOB mohou vybrat až 150 tisíc a zákazníci Raiffeisenbank dokonce až 200 tisíc korun. Z vybrané částky se pak vypočítá odměna tomu, kdo se nechal zlákat inzerátem - nejčastěji 10 až 20 procent z převedené sumy.

Podle kriminalistů se jedná o peníze, které jsou ukradeny z jiných účtů při internetových podvodech. Policie proto varuje, že "půjčování" účtů a karet může být trestné. Celý systém je mimořádně propracovaný - podvodníci si vybírají frekventovaná místa obchodních center pro schůzky, protože tam nejsou nápadní, mohou strávit čas v kavárnách během převodu peněz a mají bankomat pod kontrolou.

Telegram slouží také jako náborová platforma pro sabotážní aktivity. Investigativní novináři popsali, jak na této platformě probíhá nábor mladých mužů k provádění sabotážních útoků v Evropě, včetně Česka. V červnu 2024 byla v Praze zadržena osoba, která provedla žhářský útok v autobusovém depu - podle zdrojů byla naverbována právě přes Telegram uživatelem z Ruska. Podobné nabídky slibují odměnu v kryptoměnách za provedení útoků, například výrobu Molotovových koktejlů a jejich použití. Bezpečnostní informační služba (BIS) ve své výroční zprávě upozorňuje, že ruské tajné služby stále častěji využívají online platformy, včetně Telegramu, k náboru a řízení spolupracovníků pro špiónážní a sabotážní aktivity v Česku. Cílem jsou i osoby z řad ukrajinských uprchlíků nebo těch, kdo mají vazby na Ukrajinu.

Bydlení

Bydlení představuje jednu z klíčových oblastí, ve které ukrajinští uprchlíci potřebují kvalitní a aktuální informace. Sociální sítě hrají důležitou roli při šíření informací, ale jejich používání je spojeno s riziky zavádějících či nepřesných informací či dokonce podvodných nabídek bydlení. V online skupinách ukrajinských uprchlíků na Facebooku, Telegramu a Viberu se neustále objevovaly stejné otázky spojené s bydlením. Nejživější debata se rozproudila po oznámení, že od 1. září 2024 se mění pravidla státního humanitárního ubytování. Uprchlíci často marně hledali oficiálně potvrzené informace: nevěděli, kdo přesně bude mít na státní ubytování nárok, jaké lhůty si musí pohlídat a kde se vlastně zveřejňují aktuální kapacity.

Druhou velkou nejasností byly dokumenty potřebné k prodlužování dočasné ochrany. Na sociálních sítích se proto znovu a znovu objevují dotazy, zda úřady uznají prostou nájemní smlouvu, nebo zda musí mít notářsky ověřený podpis pronajímatele, případně zda stačí čestné prohlášení. Lidé také tápou, kolik měsíců zpětně musejí dokládat placení nájmu a energií a jestli mohou poslat naskenované dokumenty v PDF, anebo je nutné vše přinést osobně.

Jakmile uprchlíci zjistí, že na humanitární ubytování už nedosáhnou, obracejí pozornost k trhu s komerčními pronájmy. **V diskusích se proto denně řeší, kde hledat seriózní nabídky bytů.** Část uživatelů spoléhá na známé realitní portály, nicméně jiní tvrdí, že nejrychlejší cestu k nájmu mají přes facebookové skupiny zaměřené na konkrétní město či okres. Zde jsou často terčem nenávistných útoků, zejména pokud příspěvek napíše v ukrajištině nebo špatné češtině (viz níže). V této džungli inzerátů se ovšem snadno ztratí i zkušený člověk, natož někdo, kdo se teprve učí česky. Zároveň vyvstává otázka městských bytů: kdo má šanci je získat, jak dlouho se čeká a kde se vůbec dozvědět, že se nějaký byt uvolnil. Součástí této debaty jsou i orientační ceny; zájemce například zajímá, kolik v praxi stojí garsonka v Praze 3 oproti menším městům nebo jak vysoko může pronajímatel nastavit zálohy na energie.

Praktické starosti tím ale nekončí. Jakmile někdo najde byt, začne řešit, kde levně sehnat nábytek a elektrospotřebiče, případně kam zajít pro charitativní pomoc. Vzhledem k rychle se měnícím cenám energií se lidé ptají, jak vlastně fungují zálohy, jak často je pronajímatel smí upravovat a jak se bránit vysokým nedoplatkům při ročním vyúčtování. Padá i řada dotazů na to, kdo platí komunální odpad, jak se přihlašuje trvalý pobyt a zda je povinné pojištění domácnosti.

Čím složitější trh, tím spíš se vynořují podvody. Ve skupinách se množí varování před nabídkami na „půjčení bytu“ či „rezervační zálohu“ ještě před prohlídkou. Uprchlíci se proto učí, jak ověřit vlastníka nemovitosti v katastru nebo jak poznat seriózního makléře.

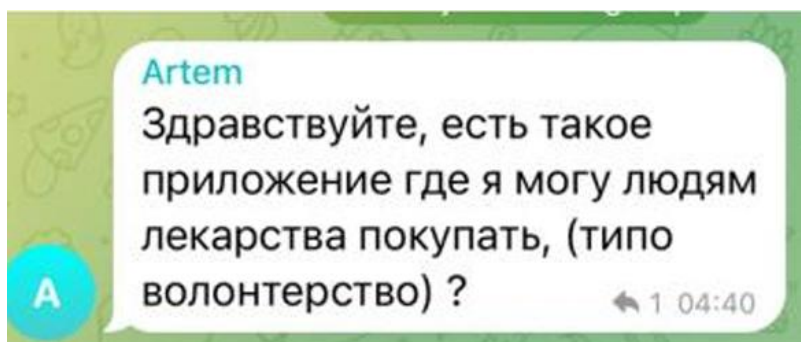
Připomínejte svým klientům, že hlavním zdrojem spolehlivých informací jsou vždy oficiální kanály – web Ministerstva vnitra (OAMP), krajská asistenční centra, magistráty a obecní úřady, případně portál facebooková stránka Naši Ukrajinci, kde se průběžně aktualizují změny pravidel humanitárního ubytování i seznam potřebných dokumentů. Povzbuzujte je, aby v online diskusích na Facebooku, Telegramu a Viberu hledali jen rychlou orientaci a všechna tvrzení si následně ověřovali podle zákona nebo telefonátem na infolinku MV ČR. Vysvětlete jim, že před podpisem jakékoli nájemní smlouvy je nutné zkontrolovat vlastníka nemovitosti v katastru a nikdy neplatit „rezervační jistinu“ dřív, než byt fyzicky uvidí. Doporučte porovnat ceny a zálohy na energie na více realitních portálech (Sreality, Bezrealitky, UlovDomov) a využívat moderované charitativní bazary či re-use sklady k zařizování domácnosti. Nakonec jim dejte jasný tahák: uchovávat originály smluv a platebních dokladů, zálohovat jejich skeny, sledovat termíny prodloužení dočasné ochrany, přijít včas na úřad, a kdykoli si nejsou jistí, obrátit se na terénního sociálního pracovníka, právní poradnu nebo prověřenou neziskovou organizaci – to je nejrychlejší cesta, jak se vyhnout dezinformacím, podvodům i zbytečnému stresu.

Zdravotnická péče

Z monitoringu facebookových, telegramových a viberových skupin ukrajinských uprchlíků v Česku se skládá plastický obraz jejich střetu s českým zdravotnictvím. **V příspěvcích a komentářích se sice objevují i historky o otevřené diskriminaci, nicméně podrobnější čtení diskusí ukazuje, že část pocitu „nepřijetí“ pramení především z odlišné organizace systému, nikoli z úmyslného odmítnutí ze strany lékařů.** Stejně fronty a stejné striktní postupy totiž musejí snášet i Češi. Když se Ukrajinec dozví, že nejbližší volný termín u zubaře je za tři měsíce, vnímá to jako osobní překážku, ale český pacient se na tentýž termín dostane stejně obtížně; rozdíl je jen v tom, že domácí už dlouho vědí, že na specializované péči se prostě čeká.

Největší šok přichází hned při registraci: ukrajinští uživatelé, navyklí na volný pohyb mezi ordinacemi, zjistí, že v Česku se musejí „upsat“ konkrétnímu praktickému lékaři či stomatologovi a každá změna vyžaduje formální proces. V komentářích se probírají strategie, jak získat podpis lékaře, případně jak legálně přejít k jiné ordinaci. Čtenáři si stěžují, že se jim lékař nevěnuje dostatečně rychle, zatímco české komentáře pod podobnými články říkají totéž – čekací lhůta je zkrátka systémovým problémem, nikoli nutně projevem xenofobie.

Napětí stoupá, když dojde na samotnou léčbu. Lidé si masově vyměňují zkušenost, že český lékař na běžné virové onemocnění předepíše vitamín C, horké nápoje a klid na lůžku, zatímco doma by už třetí den brali antibiotika. Konzervativní přístup vyvolává dojem, že je doktor „lhostejný“. Tento pocit ale nevzniká ze skutečné nechoty pomoci; české směrnice prostě nařizují postupnou léčbu a omezují zbytečné předepisování silných léků všem pacientům bez ohledu na národnost.

Překlad: Existuje nějaká aplikace, přes kterou mohu jiným lidem kupovat léky? Jako dobrovolnictví?

Právě nedostupnost léků je jedno z nejžhavějších témat diskuzí. Téměř denně se v ukrajinských skupinách objevují anonymní dotazy typu „nemá někdo Augmentin bez receptu?“ a uživatelé si ochotně radí, kde by se dal lék „sehnat bokem“ nebo jak jej přivést z Ukrajiny. Držení a prodej antibiotik bez předpisu může být podle českého práva klasifikováno trestný čin, ale poptávka neklesá – zejména v období chřipkových vln či u malých dětí. Jde tedy o oblast, kde se střetává kulturní zvyklost se zákonnými mantinely, a kde riziko postihu dosud mnozí podceňují.

České zdravotnictví stojí na pevných pravidlech platných pro všechny: je nutné se zaregistrovat u konkrétního praktika nebo zubaře, počítat s delšími čekacími lhůtami na specializovanou péči a respektovat přísnější předepisování antibiotik. Pomozte jim proto vyhledat oficiální seznamy lékařů na webu pojišťoven, vysvětlete, proč praktici volí „postupnou“ léčbu bez zbytečných antibiotik, a ukažte, jak funguje eRecept včetně možnosti vyzvednout lék kódem v kterékoli lékárně. Současně jim jasně řekněte, že shánění antibiotik „bokem“ je v Česku trestné – místo toho nabídněte kontakty na pohotovosti, dětská oddělení a nonstop lékárny, kde dostanou legální pomoc. Když projdete rozdíly v systému krok za krokem, přidáte přeložené formuláře a připomenete, že stejné fronty i pravidla platí pro české pacienty, snížíte pocit diskriminace, ochráníte uprchlíky před podvody a pomůžete jim vnímat čekání jako běžnou součást místního systému, nikoli osobní odmítnutí.

Předsudečné násilí

Zkušenost uprchlíků z Ukrajiny s nenávistnými útoky

Po vypuknutí plnohodnotné války 24.2. 2022 se počet lidí, kteří tu hledali útočiště před boji, strmě zvýšil a jejich viditelnost proměnila Ukrajince v největší a nejvýraznější menšinu v zemi. Současně zesílily stereotypy, že uprchlíci „berou práci“, „čerpají sociální dávky“ nebo „zvyšují kriminalitu“. Tyto mylné představy sice kolovaly už před válkou, až teď se však soustředily na Ukrajince jako na konkrétní terč, který ochotně živí proruská propaganda, dezinformační kanály i někteří politici.

Organizace In IUSTITIA, jež systematicky sleduje trestné činy z nenávisti, zaznamenala prudký zvrát ve statistikách. Zatímco v letech 2015–2021 nepřesahovaly útoky na Ukrajince či Rusy 5,5 % všech incidentů, v roce 2024 již tvoří téměř čtvrtinu. Od začátku invaze organizace zdokumentovala 136 obětí napadených kvůli ukrajinské a 24 kvůli ruské národnosti; více než polovina případů se odehrála v Praze.

Alarmující není jen počet, ale i krutost útoků. Téměř polovina jich zahrnuje fyzické násilí – žádná jiná sledovaná skupina v Česku tak vysoký podíl nemá. Slovní urážky sice převládají, ovšem ve dvou pětinách případů přerůstají ve fyzické napadení. V letech 2022–2024 In IUSTITIA eviduje 58 obětí fyzických útoků; pětkrát mířilo násilí na Ukrajince jako takové, bez konkrétní cílové osoby. Terčem se stávají lidé všech věkových kategorií, včetně dětí a dospívajících. V jednom z nejzávažnějších incidentů utrpěla oběť otevřenou zlomeninu čelisti, lícních a nosních kostí a byla v bezvědomí převezena do nemocnice.

Na rostoucí potřeby zareagovala In IUSTITIA už v dubnu 2022 zřízením poradenské linky v ukrajinštině a ruštině; dvě třetiny tehdejších hovorů souvisely přímo s válkou. Zároveň spustila web BezpecnovCR.cz, kde najdete právní i praktické informace a můžete on-line nahlásit incident. Od té doby poskytla organizace podporu 179 lidem napadeným kvůli ukrajinskému původu: 25 je v dlouhodobé péči, 90 využilo jednorázovou konzultaci. Ukrajinci dnes tvoří 29 % její klientely a běží i speciální program pomoci obětem válečných zločinů.

Proč se právě ukrajinská komunita ocitla pod největším tlakem? Zaprvé kvůli rychle rostoucí početnosti a viditelnosti – čím je menšina výraznější, tím větší

je riziko útoků z nenávisti. Za druhé ke xenofobii přispívá strach z ekonomické konkurence a obecná nejistota. Zatřetí situaci vyhrocoují cílené dezinformační kampaně a agresivní politická rétorika, která normalizuje urážlivé výroky.

Konkrétní incidenty reflektované ve skupinách

Navzdory původnímu předpokladu se ve skupinách prakticky nevyskytovaly zmínky o individuálních případech předsudečného násilí namířeného proti uprchlíkům z Ukrajiny. Ve sledovaném období se ale vyskytl **široce medializovaný a na sociálních sítích silně přítomný případ napadení ukrajinské rodiny řidičem pražské MHD**. V následujícím oddílu se zaměříme vzhledem k probíhajícímu vyšetřování pouze na informace z osobních zdrojů a poznatky z diskuzí na sociálních sítích zaznamenaných peer pracovníci MKC.

Na konci února 2025 došlo v Praze k incidentu, který vyvolal značnou pozornost veřejnosti i médií. Dne 27. února večer na tramvajové lince číslo 7 ve směru na Lehovec řidič tramvaje zastavil vůz, vystoupil z kabiny a slovně i fyzicky napadl rodinu z Ukrajiny – šlo o prarodiče s dvouletým vnoučetem. Řidič podle zveřejněného videa rodinu hrubě urážel, používal xenofobní výroky, například „Ty vůbec nemáš právo být v týhle zemi“, křičel na ně nadávky a vyzýval je k opuštění vozu. Během incidentu došlo také k fyzickému kontaktu, když řidič například odstrkoval muže s dítětem. Rodina nakonec z tramvaje vystoupila.

Podle tvrzení řidiče k incidentu došlo poté, co dítě údajně stálo v botách na sedačce a celá skupina dělala hluk – kopala do skla a dupala. Řidič se hájil tím, že se snažil zabránit znečištění vozu a že reagoval na údajné urážky ze strany cestujících. Naproti tomu ukrajinská rodina tvrdí, že dítě mělo čisté boty a že celou situaci řidič sám eskaloval. Podle nich dokonce přišel s páčidlem v ruce a pokoušel se zabránit tomu, aby někdo incident natáčel na telefon.

Na incident reagoval Dopravní podnik hl. m. Prahy (DPP), který chování svého zaměstnance označil za nepřijatelné a v rozporu s interními pravidly, právními předpisy i zásadami slušného chování. DPP bezodkladně zahájil kroky k ukončení pracovního poměru s řidičem a celou záležitost postoupil Policii České republiky a státnímu zastupitelství. Policie případ prověřuje, zpočátku především jako přestupek proti občanskému soužití, a žádá svědky, aby se přihlásili. K dispozici má i záznamy z palubních kamer tramvaje.

Jednání řidiče ostře odsoudili představitelé státu i města. Ministr vnitra Vít Rakušan, pražský primátor Bohuslav Svoboda i náměstek primátora pro dopravu Zdeněk Hřib označili jeho chování za xenofobní, neprofesionální a nepřijatelné, zejména s ohledem na přítomnost malého dítěte. Podobně se vyjádřila i vládní zmocněnkyně pro lidská práva Klára Šimáčková Laurenčíková, která incident popsala jako projev předsudečného násilí. Případ tak zůstává nadále v šetření policie a veřejnost čeká na výsledky vyšetřování.

Při mapování komentářů ukrajinskými peer pracovníci MKC se ukázalo, že se tento **incident stal katalyzátorem pro vyjádření mnohem širších úzkostí a frustrací, které přesahují rámec samotné situace v pražské tramvaji.**

Dominantní linii diskuze představovalo **jednoznačné morální odsouzení fyzického násilí řidiče, zejména s ohledem na přítomnost dítěte.** Komentáře zdůrazňovaly nepřijatelnost agresivního chování bez ohledu na kontext situace, což ukazuje na silně zakořeněné společenské normy odmítající násilí vůči rodinám s dětmi. Současně se však objevila významná debata o příčinné souvislosti celého konfliktu, konkrétně o skutečnosti, že dítě údajně stálo v obuvi na sedadle tramvaje. V diskuzi dominovala především argumentace zjevnou disproporcí mezi relativně drobným přestupkem a agresivní reakcí řidiče.

Opakovaně se objevovala **kritika pasivity ostatních cestujících,** která byla interpretována jako projev hlubší společenské lhostejnosti k diskriminačnímu chování. Tato linie diskuze odkazovala k širším otázkám občanské odpovědnosti a solidarity, přičemž mnozí komentátoři vyjadřovali **zklamání nad tím, že nikdo z přítomných nezasáhl ve prospěch napadené rodiny.** Incident byl tak častěji zarámován nejen jako individuální selhání řidiče, ale také jako symptom systémové diskriminace vůči ukrajinské komunitě.

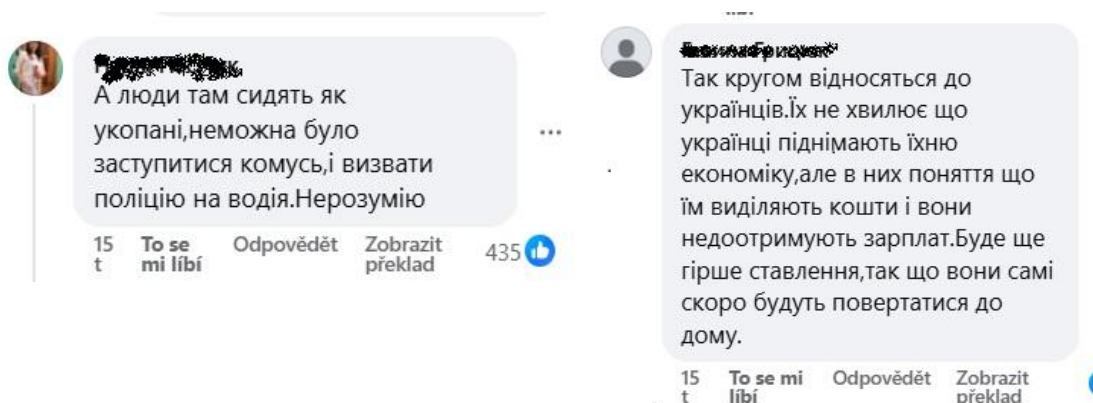
Analýza komentářů odhalila několik klíčových narativů o **diskriminaci,** které se v diskuzi opakovaně objevovaly. Nejsilnější z nich byl **koncept dvojího metru** - argumentace, že stejné chování je u různých skupin obyvatelstva hodnoceno odlišně. Komentátoři poukazovali na toleranci vůči problematickému chování jiných skupin při současné přísnosti vůči Ukrajincům, což interpretovali jako projev systémové nespravedlnosti. Část diskutujících incident chápala jako symptom širšího společenského problému - rostoucí xenofobie vůči ukrajinským uprchlíkům v evropském

kontextu, přičemž tento narativ spojoval lokální incident s geopolitickými a socioekonomickým napětím.

Zajímavé bylo také **ekonomické zdůvodnění antipatie**, kdy se objevily argumenty vysvětlující negativní postoje vůči Ukrajincům ekonomickými obavami majoritní společnosti, zejména percepce nespravedlivého rozdělování veřejných zdrojů. Tento typ argumentace ukazuje na komplexní propojení mezi ekonomickými tlaky a mezietnickými vztahy v současné evropské společnosti.

Emocionální dimenze diskurzu byla obzvláště výrazná mezi ukrajinskými komentátory, kteří vyjadřovali hluboké pocity existenciální nejistoty a **strachu z eskalace diskriminace**. Opakovaně se objevovaly pesimistické prognózy budoucího vývoje, včetně obav z masového odmítání ukrajinských uprchlíků evropskou společností, což svědčí o hlubokém pocitu vlastní zranitelnosti vnímané ukrajinskou komunitou. Komentáře také odrážely subjektivní **pocit "cizosti"** a nemožnosti plné integrace do hostitelské společnosti, přičemž někteří pisatelé explicitně vyjadřovali přesvědčení, že **"jen doma jsi člověk"**.

Důležité však je, že diskurz nebyl jednoznačně polarizovaný. Část diskuze se stavěla **proti paušalizaci** a zdůrazňovala nutnost **rozlišovat mezi jednotlivci** a celými skupinami. Objevily se argumenty upozorňující na existenci mnoha tolerantních a solidárních členů české společnosti, přičemž někteří komentátoři explicitně odmítali generalizace typu "všichni Češi jsou xenofobní". Dokumentovány byly také **projevy solidarity**, včetně odsouzení incidentu ze strany českých občanů a vyjádření podpory ukrajinské komunitě prostřednictvím například prostřednictvím emoji s ukrajinskou vlajkou. Menšinová, ale přítomná byla také linie volající po konstruktivním dialogu a vzájemném porozumění namísto eskalace konfliktů.

Zobrazování ukrajinských uprchlíků v národoveckých a proruských skupinách

Jedním z největších producentů obsahu spojeného s nenávisťnými útoky proti Ukrajincům jsou **národovecké a proruské dezinformační skupiny**. Narativy **ovlivněné ruskou propagandou (zejména spojování Ukrajiny a Ukrajinců s fašismem)** jsou v nich zhruba stejně silné jako částečně pochopitelné ekonomické obavy - narativ **"vše pro Ukrajince, nic pro naše lidi"**. Toto rozložení jasně ukazuje na systematické šíření manipulativních obsahů namířených proti ukrajinské komunitě.

Ekonomické narativy typu "vše pro Ukrajince, nic pro naše lidi" tvoří významnou část komentářů a zahrnují obavy z ekonomických dopadů podpory uprchlíků, tvrzení o privilegovaném postavení Ukrajinců a jejich spojování s kriminalitou a sociálními problémy. Alarmující je však propojení **dehumanizujících označení s přímými výzvami k násilí**, jako jsou výroky typu "vypálit jako otravný hmyz", "rozmačkat, rozšlapat", "postavit ke zdi" (ve vztahu k politikům podporujícím Ukrajinu) nebo výzvy k ozbrojenému povstání proti státu.

Dehumanizace Ukrajinců probíhá několika způsoby. Nejčastější dehumanizující označení "parazit" je často spojováno s výzvami k násilí a "odstranění" cílové skupiny. Přirovnání k hmyzu představuje extrémní formu dehumanizace historicky spojovanou s genocidami. Ukrajinci jsou také označováni metaforami nemocí jako "vřed", "nádor" nebo "rakovina", což vyvolává představu nutnosti "vypálení" nebo "vyříznutí".

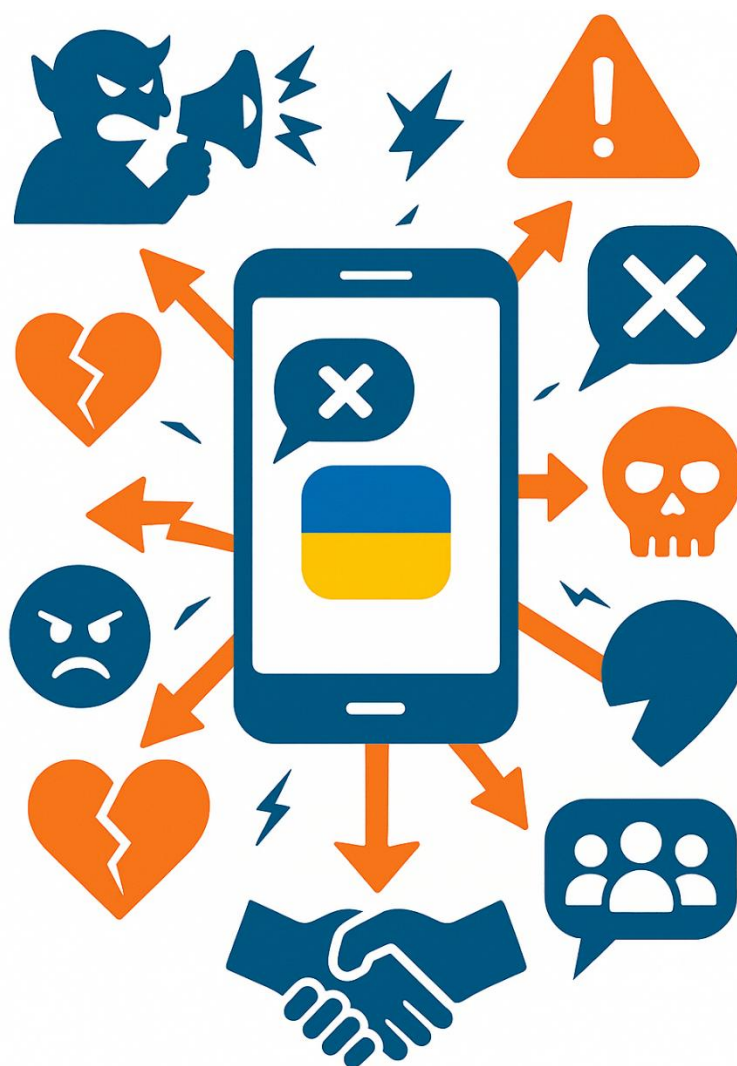
Spojování Ukrajiny s nacismem představuje klíčový narativ ruské propagandy. Slovo "fašistický" je nejčastěji se vyskytujícím manipulativním výrazem. Spojení "fašistická Ukrajina" se používá pravidelně, s odkazy na Stepana Banderu a batalion Azov. Tento narativ strategicky využívá historickou paměť "Velké vlastenecké války".

Hanlivé označování Ukrajinců představuje další významný aspekt dezinformačních narativů. Nejpoužívanější hanlivý výraz "úkáčka" se v analyzovaných skupinách objevuje nejčastěji. Ukrajinci tento výraz vnímají jako ponižující a vyčleňující ze společnosti. Kromě toho se v českých dezinformačních skupinách objevují **výrazy ruské provenience** jako "chochol", který původně označoval kozácký účes, ale nyní slouží jako hanlivá nadávka. Podobně se teprve po invazi v roce 2022 začal ve větší míře používat ruský výraz "ukrop" (kopr). **Tyto výrazy jasně prokazují**

přejímání narativů ruské propagandy v českých dezinformačních skupinách.

Konspirační teorie o údajné "ukrajinizaci České republiky" tvoří součást širšího vzorce **konspiračních teorií o výměně obyvatelstva**, podobně jako "Kalergiho plán" nebo "The Great Replacement". Tyto teorie zahrnují údajnou cílenou snahu nahradit české obyvatelstvo uprchlíky, obavy z udělení volebního práva Ukrajincům a vykazují paralelu s hnutím "proti islamizaci ČR" z let 2015-2017.

Lze tedy pozorovat systematické šíření nenávistných narativů proti Ukrajincům v českých dezinformačních skupinách, přičemž motivy inspirované ruskou propagandou v podobném rozsahu doplňují motivy ekonomického ohrožení. Vysoká míra dehumanizace spojená s výzvami k násilí představuje vážné riziko pro demokratickou společnost a bezpečnost ukrajinské komunity v České republice.

Útoky v lokálních skupinách

Zatímco v ukrajinských skupinách jsme se setkali jen s minimem sdílení zkušeností s předsudečným násilím, skutečná **žeň nenávistných komentářů je přítomná prakticky v každé lokální facebookové skupině, která slouží k hledání práce, bydlení nebo brigád**. Pod většinu příspěvků, kde je patrné, že je pisatelem Ukrajinec nebo Ukrajinka se okamžitě snesou odmítavé či nenávistné reakce typu „Běž domů!“, „Tak běž na Ukrajinu“, „Klidně ti koupím lístek!!!“ nebo „Jdi šlapat“. Podobné komentáře jsou často doprovázeny výsměchem, zpochybňováním kvalifikace, nebo otevřenými výzvami k návratu do vlasti.

Tyto projevy nenávisti nejsou ojedinělé a odrážejí hlubší společenské nálady, které byly detailně popsány v předchozí kapitole o analýze dezinformačních narativů. V prostředí lokálních skupin, kde by primárně mělo jít o praktickou pomoc a sousedskou solidaritu, se tak projevuje frustrace části veřejnosti, která Ukrajince vnímá jako konkurenci na trhu práce nebo jako příčinu zhoršující se ekonomické situace. Zároveň zde působí dlouhodobě šířené **narativy ruské propagandy, které Ukrajince vykreslují jako cizorodý, nevďěčný nebo dokonce nebezpečný prvek**, jenž si nezaslouží podporu či místo v české společnosti.

Příčiny tohoto jevu jsou komplexní. Vedle ekonomických obav, které jsou v diskuzích často artikulovány ve stylu „vše pro Ukrajince, nic pro naše lidi“, hrají zásadní roli i přejímané dezinformační motivy a stereotypy. Tyto narativy Ukrajince často dehumanizují, zesměšňují jejich schopnosti a zpochybňují jejich právo na důstojné zacházení. V diskuzích se pak rychle šíří i výzvy k návratu do vlasti, narážky na prostituci nebo jiné formy ponižování, což přispívá k vytváření atmosféry strachu a vyloučení.

Klíčový je také prvek **společenské normalizace takových nenávistných projevů**. Lidé se nebojí napsat nenávistné komentáře, protože vidí desítky dalších případů schválení (prostřednictvím lajknutí či dalších komentářů) od ostatních podobně smýšlejících uživatelů. Vedle roviny útoku na oběť, jde také o budování vlastní identity prostřednictvím skupinového schvalování. Komentáře typu "Běž domů!" nebo "Jdi šlapat" získávají desítky lajků a pozitivních reakcí, což vytváří pocit společenské podpory pro xenofobní postoje.

Nejbezpečnější a nejefektivnější cestou je **nahlášení nenávistných komentářů administrátorům skupiny nebo přímo platformě Facebook** prostřednictvím standardních nástrojů pro hlášení nevhodného obsahu. Zároveň je vhodné upozornit moderátory skupiny, pokud jsou aktivní a reagují na podněty členů.

Přímé vyjádření solidarity v diskuzi sice může pomoci izolované oběti nenávisti, ale současně zvyšuje riziko, že se člověk sám stane terčem dalších útoků. Proto je často praktičtější projevit podporu prostřednictvím soukromé zprávy oběti, kde lze nabídnout konkrétní pomoc nebo jednoduše vyjádřit solidaritu bez veřejné konfrontace s nenávistnou skupinou. Tuto cestu jsme volili i my, kdy jsme měli k dispozici jednoduchou infografiku se základními kontakty na poradnu Justýna organizace In IUSTITIA.

Jak začít – praktický návod k zahájení online terénu

První kroky

Prvotní konzultace se zástupcem cílové skupiny

Proč „plánování od stolu“ selhává? Ze své praxe v neziskové organizaci mohu potvrdit, že jednou z největších chyb organizací je plánování projektů bez reálného kontaktu s cílovou skupinou. V takových případech často používáme komunikační kanály, které lidé z komunity nevyužívají, nevnímáme jejich kulturní specifika ani citlivá témata, nevolíme tón ani obsah, který by s nimi rezonoval, a přehlížíme neformální hierarchie či struktury uvnitř komunity.

Krok 1: Identifikace vhodného kontaktu

Ideálním partnerem ke konzultaci je respektovaný člen komunity, který nemusí být formálním lídrem, má zkušenost s komunikací s institucemi či majoritní společností, je ochoten věnovat konzultaci čas, rozumí našim cílům a sám usiluje o zlepšení situace komunity. V antropologii se takovému člověku říká "*gatekeeper*". Tomuto člověku by měla být za věnovaný čas nabídnuta férová odměna. Z vlastní zkušenosti mohu potvrdit, že investice několika stovek korun do honoráře pro konzultanta z cílové skupiny se pak organizaci vrátila mnohonásobně.

Gatekeeper:

Gatekeeper (doslova „vrátný“) je pojem převzatý z sociální a kulturní antropologie: označuje osobu či malé jádro lidí, kteří mají formální nebo neformální moc rozhodovat, kdo a za jakých podmínek smí vstoupit do komunity, sbírat v ní data nebo něco nabízet. V klasickém etnografickém výzkumu byl gatekeeper často klíčový staršina, náčelník nebo lokální autorita, jež antropologovi „otevřela dveře“ – zaručila důvěryhodnost hosta a zároveň chránila skupinu před zneužitím. V online terénní sociální práci se stejná logika promítá do digitálního prostředí: gatekeeperem může být administrátor facebookové skupiny, moderátor telegramového kanálu, vlivný tvůrce obsahu na TikToku nebo respektovaný „power user“, který určuje pravidla, schvaluje žádosti o členství a nastavuje tón diskuse. Navázání dobrého vztahu s tímto člověkem je klíčové – bez jeho doporučení se sociální pracovník často nedostane ke komunitním vláknům, kde se řeší citlivé potřeby (práce, bydlení, zdraví).

Krok 2: Strukturovaný rozhovor

Předem si připravte otázky typu: „Jaké problémy podle vás komunitu nejvíce trápí?“, „Kde se lidé o těchto tématech nejčastěji baví?“, „Komu důvěřují, když potřebují radu?“, „Jaké skupiny sami sledujete a proč?“ nebo „Co by podle vás bylo užitečné a co naopak nevhodné?“.

Metoda sněhové koule

Metoda sněhové koule je postup, při němž si nejprve vytipujete jednoho či několik dobře zapojených členů komunity, od nichž získáte první klíčové informace i další doporučení, a každý nově navázaný kontakt vás pak „odkutálí“ k dalším lidem či skupinám, čímž se vaše síť přirozeně rozrůstá jako sněhová koule nabalující vrstvy sněhu; tímto řetězovým způsobem postupně pronikáte do hlubších, často uzavřených struktur, ověřujete relevanci informací napříč různými úrovněmi komunity a získáváte stále bohatší a přesnější vhled do jejích potřeb, vztahů i komunikačních kanálů, což by při náhodném nebo „od stolu“ plánovaném sběru kontaktů bylo výrazně obtížnější.

Metoda sněhové koule v praxi

Příklad z našeho projektu: S jednou z našich peer pracovníků jsme se seznámili ve skupině zaměřené na pomoc uprchlíkům z Ukrajiny, druhá zase tlumočila jedno naše setkání s ukrajinskou komunitou. Obě nám na začátku hned pomohly připravit seznam ukrajinských skupin na Facebooku, Telegramu,

Viberu a v VKontakte. V jedné skupin jsme společně identifikovaly aktivní moderátorku a prostřednictvím ní jsme se dostali k telegramovým kanálům zaměřeným na práci a bydlení. Každý nový kontakt nám tak otevíral další vrstvu komunity – od oficiálních skupin přes uzavřené pracovní kanály až po lokální facebookové skupiny.

Volba vhodné platformy

Generační rozdíly se projevují tak, že na **Facebooku** převažuje střední a starší generace (30 + let), **Telegram** oslovuje napříč věkem lidi z postsovětského prostoru, **TikTok** a **Instagram** jsou doménou mladší generace od šestnácti do pětadvaceti let. **VKontakte** je často opomíjená platforma, kterou používají především lidé nad čtyřicet let z postsovětských zemí; obsahuje však značné množství ruského propagandistického obsahu a při monitoringu je nutné rozumět geopolitickému kontextu.

Postup při hledání skupin

Příprava klíčových slov: Než se pustíte do vyhledávání, nejprve si ujasněte, jaká slova a slovní spojení lidé z komunity opravdu používají. Pokud jejich jazyk neovládáte, obraťte se na svou kontaktní osobu a požádejte ji o seznam klíčových slov včetně slangových výrazů. Pro rychlé ověření významu nebo doplnění překladů pak využijte nástroj DeepL, který díky umělé inteligenci poskytuje překlady s poměrně vysokou přesností.

Vyhledávání na jednotlivých platformách: Na Facebooku zadejte vybraná klíčová slova přímo do vyhledávacího pole a následně filtrujte výsledky podle „Skupiny“, aby se zobrazila pouze relevantní diskusní fóra. U Telegramu nejprve stáhněte mobilní aplikaci – ideálně na samostatný telefon s novou SIM kartou, čímž minimalizujete bezpečnostní rizika – a vyhledejte zadané termíny v sekci „Global Search“. Pro delší nebo systematictější práci si navíc nainstalujte desktopovou verzi Telegramu, kde můžete přehledně spravovat více chatů a kanálů najednou.

Ověření relevance: Jakmile najdete potenciální skupiny, předejte jejich seznam kontaktní osobě z komunity, aby posoudila, zda jsou opravdu vhodné a důvěryhodné, zejména když se diskuse vede v jazyce, kterému nerozumíte. Teprve po jejím potvrzení se zaměřte na ty skupiny, které tematicky odpovídají vašemu projektu, abyste investovali čas a energii tam, kde vám to přinese největší přínos.

Jak poznat, že je skupina užitečná?

Co je důležité sledovat

Nejprve sledujte aktivitu skupiny: pravidelně si všímejte, kolik nových příspěvků denně nebo týdně přibývá a zda na ně členové skutečně reagují, protože mrtvá skupina vám užitečné kontakty nepřinese. Poté posuďte kvalitu diskuse – hledejte prostředí, kde se lidé k sobě chovají slušně a vyměňují si konstruktivní rady; pokud převažují hádky, urážky nebo trolling, raději pokračujte v hledání jinde, pokud není vaším zájmem monitorovat projevy předsudečného násilí. Zkontrolujte také demografické složení: věk, pohlaví a zájmy členů by měly co nejvíce odpovídat vaší cílové skupině, jinak riskujete, že budete komunikovat s nesprávným publikem. Dále si ověřte, zda je patrná aktivní moderace – čili někdo, kdo dohlíží na dodržování pravidel a rychle řeší konflikty nebo spam; jasně stanovená pravidla a jejich důsledné uplatňování zvyšují důvěryhodnost skupiny. Nakonec proveďte bezpečnost: pokud se v příspěvcích objevují pochybné nabídky práce, půjček nebo „zaručených“ investic, případně zahlcený spam, jedná se o varovný signál, že zde mohou operovat podvodníci.

Varovné signály – na co si dát pozor

Bud'te obezřetní zejména vůči skupinám, kde se neobvykle často objevují komerční či příliš výhodné nabídky – může jít o cílené podvody. Dalším negativním znamením je absentující či nečinná moderace; pokud admin nereaguje na problémy, skupina se rychle stává chaotickou nebo nebezpečnou. Skokový nárůst počtu členů během krátké doby může signalizovat aktivitu botů nebo nákup falešných účtů, což snižuje důvěryhodnost celého prostoru. A konečně, jestliže obsah působí homogenně – například se opakují stále tytéž příspěvky nebo chybí autentická diskuse – je pravděpodobné, že skupina není organická a pro vaše účely nebude přínosná. V praxi jsme se s tím setkávali především na Telegramu, kdy například skupina na první pohled poskytující rady či nabídky práce byla pouze skladiště různých pochybných nabídek kryptoměn.

Tvorba profilu pro práci v online skupinách

Proč při online práci s komunitou nepoužívat svůj osobní profil na sociálních sítích

Když mícháme pracovní a soukromý život, rychle se ztrácí zdravá hranice. V digitálním prostoru to bolí dvojnásob: lidé si nás mohou vyhledat ve dne v noci a čekají, že odpovíme hned. Po roce 2022 jsme u dobrovolníků, kteří sdíleli své soukromé telefonní číslo s ukrajinskými uprchlíky, viděli stále stejný příběh – nepřetržité volání a zprávy, rostoucí tlak a nakonec vyhoření obou stran. Nechráněný osobní profil navíc otevírá dveře k nechtěnému sdílení fotek rodiny, polohy či kontaktů, což může ohrozit vaši bezpečnost i důvěru komunity.

Abyste se tomu vyhnuli, stanovte si jasné hodiny, kdy jste k dispozici, a sdělte je hned na začátku spolupráce. Komunikujte přes služební telefon nebo pracovní e-mail a předem řekněte, s jakými dotazy pomůžete a které předáte dál. Mějte po ruce seznam ověřených odkazů a kontaktů na specializované služby, abyste nikdy nemuseli improvizovat pod tlakem. Díky tomu zůstane vaše energie dlouhodobě udržitelná a klienti budou vědět, co od vás mohou čekat.

Vytváření profesionálního digitálního profilu

Varianta 1: Vystupování pod profilem organizace:

Pokud vaše organizace už má v komunitě dobré jméno, vyplatí se vystupovat přímo jejím jménem. Takový profil se hodí k oficiálním oznámením, pozvánkám na akce i odpovídání na obecné dotazy. Klíčem k důvěře je srozumitelná titulní fotka, která jasně říká, co nabízíte a v jakém jazyce. Hned pod ni připněte příspěvek s nejčastějšími otázkami a odpověďmi, aby lidé nemuseli tápat. Dbejte na pravidelné příspěvky, které ukážou, že rozumíte potřebám komunity, a snažte se odpovídat nejpozději do 24 hodin – rychlá reakce je online obdoba otevřených dveří.

Varianta 2: Hybridní profil pracovníka

Někdy dá větší smysl „polo-osobní“ účet, kde je vaše jméno spojené se značkou organizace, třeba „Jana Nováková – Organizace XY“. Tento model vyzkoušelo během pandemie covid-19 nízkoprahové centrum pro děti a mládež Pacifik centrum a osvědčil se. Lidé vidí konkrétní tvář a zároveň snadno poznají, že nejste soukromá osoba, ale profesionál s oporou v instituci. Na profil patří stejná, profesionální fotografie jako na webu organizace, stručný popis vaší role a pravidelné příspěvky, týkající se vaší činnosti. Výzkumy ukazují, že lidé více důvěřují skutečnému člověku než anonymnímu logu, ale zároveň chtějí vědět, že ten člověk má znalosti, zázemí a kompetence. Hybridní profil spojuje obojí: pocit osobního kontaktu a jistotu, že jednáte jménem zavedené organizace.

Etika a profesionální standardy online práce

Když sociální pracovník vstupuje do digitálních komunit, nese odpovědnost podobnou té, kterou má při osobních setkáních. Musí jednat čestně, chránit soukromí lidí a dbát na to, aby jim svým jednáním nijak neublížil. Online prostředí ale přináší specifické nástrahy: informace se šíří rychle, vše se dá snadno zaznamenat a chybějící neverbální signály mohou vést k nedorozumění. Proto je klíčové stanovit jasná pravidla – jak pro sebe, tak pro klienty – a pravidelně je připomínat.

Transparentnost versus bezpečnost: praktické dilema

Transparentnost znamená, že jasně říkáte, kdo jste, koho zastupujete a proč jste do skupiny přišli. Tím budujete důvěru a předcházíte pocitu, že „někdo z úřadu tajně poslouchá“. Na druhé straně je bezpečnost: chránit sebe i komunitu před zneužitím osobních údajů, kybernetickými útoky či zbytečným odhalováním citlivých informací. V praxi to občas koliduje – například když by bylo bezpečnější psát jen pod názvem organizace, ale členové skupiny žádají osobní tvář. Řešení je hledat rovnováhu: vystupovat otevřeně, ale sdílet pouze údaje, které nejsou pro vaši ochranu či ochranu klientů rizikové.

Právní a etické rámce

Informovaný souhlas v online prostředí

Vždy jasně představte svou roli a účel. Při vstupu do skupiny stručně vysvětlíte, že jste sociální pracovník, a proč chcete naslouchat nebo přispívat.

Respektujte pravidla skupiny. Každá komunita má vlastní „domácí řád“. Tím, že ho dodržíte, ukazujete úctu a nezhoršujete reputaci své organizace.

Nezveřejňujte soukromé informace z uzavřených diskusí. Pokud někdo sdílí osobní příběh jen pro členy skupiny, nesmí se objevit ve veřejné zprávě, prezentaci ani reportu bez výslovného svolení.

Dokumentujte pouze veřejně dostupný obsah. Chcete-li si poznamenat příspěvek jako podklad pro projekt, ujistěte se, že je skutečně veřejný nebo že k jeho použití máte souhlas autora.

GDPR a ochrana osobních údajů

Anonymizujte screenshots. Při ukládání důkazů si vždy začerněte jména, fotky a další identifikátory, aby zůstala zachována identita autorů.

Neukládejte osobní data členů. Jména, e-maily či telefonní čísla nemají na soukromém disku co dělat; uchovávejte je jen tam, kde je to nezbytné a dostatečně zabezpečené.

Používejte služební zařízení. Pracovní telefon a notebook s aktualizovaným antivirem a šifrovaným diskem snižují riziko úniku dat i promíchání s vaším soukromím.

Technické zabezpečení a kyberbezpečnost

Dvoufaktorové ověření (2FA)

Klasické přihlášení vyžaduje jen heslo, které se dá někdy odhadnout nebo ukrást. Dvoufaktorové ověření přidává druhý krok: po zadání hesla ještě potvrdíte přístup kódem z aplikace (např. Google Authenticator) nebo SMS. Útočník proto potřebuje nejen vaše heslo, ale i fyzicky váš telefon – riziko prolomení účtu tím výrazně klesá.

Silná hesla ze správce hesel

Vymyslet a pamatovat si složitá hesla pro každý účet je prakticky nemožné. Správce hesel (např. Bitwarden, 1Password nebo KeePass) je bezpečná „trezorová“ aplikace, která za vás generuje a ukládá dlouhé, náhodné kombinace znaků. Stačí si pamatovat jediné hlavní heslo a všechny ostatní máte uložené šifrovaně, takže je nemusíte recyklovat ani zapisovat na papír.

Pravidelné aktualizace

Každá aplikace i operační systém čas od času odhalí slabiny, které mohou hackeři zneužít. Vývojáři proto vydávají aktualizace (tzv. bezpečnostní záplaty). Když je pravidelně instalujete – ideálně nastavíte automatické aktualizace – zavíráte útočníkům dveře dřív, než je stihnou otevřít.

VPN při práci s citlivými daty

Virtuální privátní síť (VPN) vytváří šifrovaný „tunel“ mezi vaším zařízením a internetem. Pokud pracujete s osobními údaji nebo se připojujete přes veřejnou Wi-Fi (kavárna, nádraží), VPN brání tomu, aby někdo zachytil či četl přenášená data. Dává vám také novou IP adresu, takže skrývá váš skutečný digitální otisk

Dobrá praxe

Jedna mluvčí, tisíce klientů: Jak se Úřad práce spojil s ukrajinskou komunitou přes Telegram

Příběh Nataliie Kosiakové dokládá, že jeden dobře zvolený „terénní pracovník za obrazovkou“ dokáže s minimálními náklady propojit velkou instituci a tisíce klientů, ušetřit úředníkům práci a komunitě dodat pocit, že tu má někoho, kdo mluví jejím jazykem – doslova i obrazně.

Po 24. únoru 2022, kdy ruská invaze vyhnala z Ukrajiny statisíce lidí, stál Úřad práce ČR (ÚP ČR) před naléhavým úkolem: vysvětlit ukrajinským příchozím, jak si v nové zemi vyřídit dávky, najít práci nebo se zapsat do rekvalifikace – a přitom nezahltit pobočky tisíci dotazů, což minimálně v prvních měsících po invazi často stávalo.

Klíčovým tahem bylo angažovat „hlas zevnitř“ – novinářku Natalii Kosiakovou, která sama dorazila z Kyjeva krátce po začátku války a už měla zkušenosti z České televize. Když přijala nabídku stát se tiskovou mluvčí ÚP ČR pro Ukrajince, spojila odborné zázemí úřadu s autentickou zkušeností migrantky.

Nataliia založila oficiální telegramový účet „Úřad práce ČR/ Уряд праці“, přidala logo a kontakty a hned první týden publikovala sérii „Start v Česku 101“. Telegram nebyl vybrán náhodou – pro většinu Ukrajinců je přirozeným zdrojem zpráv, navíc umožňuje sdílet videa i PDF. Vyzkoušený rytmus vypadá takto:

- **Pondělí:** legislativní novinky
- **Středa:** krátký video-návod do 90 vteřin
- **Pátek:** inspirativní příběh z praxe

Mezitím odpovídá na dotazy v reálném čase; složitější případy předává právníkům nebo poradenským centrům.

Síla osobního příběhu

Když Nataliia otevřeně vypráví, jak se „ze sklepa v Kyjevě“ dostala zpět do svého oboru, bourá stereotyp, že cizinci musejí přijmout jakoukoli práci pod kvalifikací. Současně realisticky popisuje překážky – především češtinu – a doporučuje konkrétní kurzy i přivýdělnky, které se dají skloubit s výukou jazyka.

Kanál má nyní přes **6 800 odběratelů** a průměrně **4–5 tisíc zhlédnutí** na příspěvek. Interní data ukazují, že počet opakujících se dotazů na pražských a brněnských pobočkách klesl o třetinu, protože lidé najdou základní informace on-line.

Rizika a jejich řízení

Největší výzvou bývá přehlacení komunikačních kanálů dotazy. Pomůže stanovit jasná „úřední hodiny“ v chatu, během nichž je mluvčí on-line, a veškeré složitější či citlivé otázky přesunout na e-mail, kde je na odpověď více času i prostoru pro konzultaci s odborníky. Další riziko představují dezinformace šířící se rychlostí sociálních sítí. Proto je nutné mít připravený proces okamžité korekce: správné znění se zveřejní co nejdříve a připne se na začátek kanálu, aby jej nikdo nepřehlédl. Z dlouhodobého hlediska hrozí také závislost na jedné klíčové osobě. Řešením je sdílený redakční kalendář, do něhož vidí celý tým, a systematické „stínování“: vybraný kolega se průběžně zapojuje do tvorby obsahu a může mluvčí kdykoli zastoupit.

Co si odnést do vlastní praxe

Prvním pravidlem je vybrat ambasadora přímo z cílové komunity; jen tak získáte důvěru a zachytíte jazykové i kulturní nuance, které pouhý překlad textů nikdy nepokryje. Druhým klíčem je být přítomen tam, kde komunita skutečně žije: pro Ukrajince je to Telegram, jiné skupiny preferují WhatsApp, Facebook nebo Discord. Třetí zásadou je variabilita formátů—krátký text, rychlé video, přehledná infografika—vždy s jasnou výzvou k akci. A konečně měřte úspěch i mimo on-line prostředí: kratší fronty na pobočkách, méně chybně vyplněných formulářů či vyšší podíl klientů, kteří našli práci ve svém oboru, jsou nejlepší důkaz, že digitální terénní práce funguje.

Úřad práce ČR/ Уряд праці
6.8K subscribers

Search

Úřad práce ČR/ Уряд праці

Úřad práce ČR/ Уряд праці
[@uradprace_ukrajina](#)

6.8K 47 24 1 69
Subscribers Photos Videos File Links

🇸🇰 🇺🇦 Офіційний телеграм-канал Уряду праці Чеської Республіки для комунікації з українськими громадянами.

DOWNLOAD TELEGRAM

About Blog Apps Platform

👉 **Допомога від Чехії на тимчасовому захисті та спеціальному дозволі (ZDP): які відмінності?**

Особи з тимчасовим захистом при виконанні умов можуть отримати:

- Гуманітарну допомогу;
- Невідкладну допомогу в надзвичайних ситуаціях ([деякі види](#));
- Допомогу по [безробіттю](#);
- Допомогу при [перекваліфікації](#);
- Допомогу при запуску [підприємницької діяльності](#);
- Виплати у зв'язку з [опікуномством](#);
- [Пенсійні](#) виплати (пенсія за віком, інвалідністю, при втраті годувальника, пенсія для сиріт);
- Страхові виплати ([лікарняні](#)): при хворобі, при вагітності та народженні дитини, при догляді за дитиною.

📄 Пенсійними та страховими виплатами займається Чеське управління соціального забезпечення (ČSSZ).

Іншими видами допомоги з переліку займається Úřad práce.

❗ Особи на спеціальному дозволі зможуть отримати всі перелічені види допомоги, крім гуманітарної допомоги.

Виявити інтерес до спеціального дозволу особи з тимчасовим захистом можуть на [Інформаційному порталі для іноземців до кінця квітня](#).

12.4K 08:30

TikTok a rozbití stereotypů: Jak Sára a ROMEA mluví k romské mládeži i české veřejnosti

Příběh romské tiktokerky Sáry ukazuje, že když dostane slovo autentický hlas a správný formát, může jediný mobilní telefon otevřít cestu k pochopení vlastní identity i k dialogu s většinovou společností.

Organizace ROMEA dlouhodobě sleduje obraz Romů v českých médiích a ví, že mladá generace tráví většinu času na TikToku. V roce 2023 proto hledala tvář, která by „jejich“ jazykem vysvětlila romskou historii, kulturu i aktuální témata a zároveň bourala předsudky. Volba padla na devatenáctiletou Sáru, barberku z Prahy, jejíž autenticita a odvaha mluvit o rasismu i vlastním příběhu přitáhla pozornost statisíců diváků. Sára není profesionální redaktorka, ale právě to funguje. Při střihání vlasů i před kamerou mluví stejnou řečí jako její vrstevníci, ukazuje „běžný“ romský život bez zbytečného patosu a využívá slang, memy a rychlý střih, díky nimž video neklesne pod 15 vteřin, pokud nepotřebuje víc. „Líbí se mi, že můžu něco předat Romům i Neromům,“ říká o své motivaci.

Koncept a publikační rytmus

Na oficiálním účtu @romeaops zveřejňuje Sára tři typy videí:

- Edukační mini-lekce (30–60 s) – například vysvětlení pojmů „Rom“ vs. „cikán“, historie romské vlajky, význam Mezinárodního dne Romů.
- Aktuální reakce – rychlý komentář k virálnímu hoaxu nebo zprávě v mainstreamu, často do 20 vteřin, aby TikTok zvýhodnil distribuci.
- Challenge & duet – výzvy k romskému slovíčku, taneční duet s teenagery, nebo „přelož to do romštiny“.

Publikuje přibližně 4–5 klipů týdně. Pokud video vyvolá bouřlivou diskusi, Sára do 24 hodin naváže follow-upem s dalšími fakty nebo osobní zkušeností.

Ve videích se Sára vrací k momentům otevřeného rasismu: například když zákazník odešel ze salonu, jakmile zjistil, že ho střihá Romka. Autenticky ukazuje, jak podobné situace zvládat a zůstat „nad věcí“. Právě tyto příspěvky generují nejvíc sdílení i haterských komentářů – paradoxně ale posouvají videa k ještě širšímu publiku a dávají prostor k vysvětlení, co je a není předsudek.

Výsledky a dopad

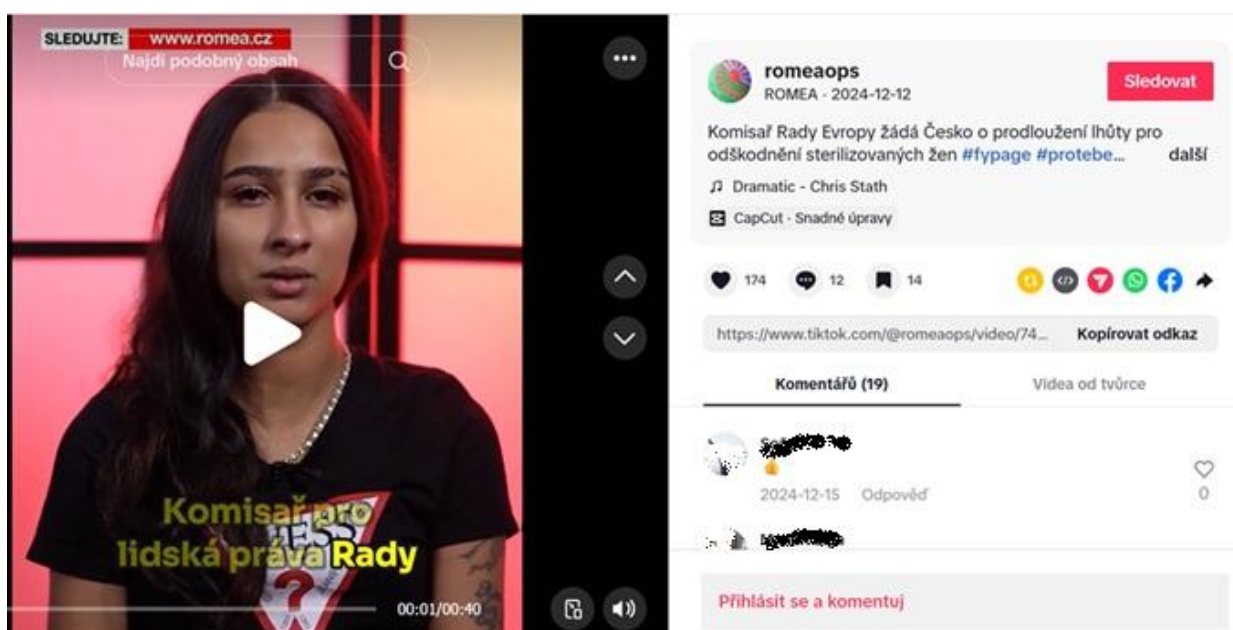
- Statistice zhlédnutí u nejpoblárnějších klipů, často díky polarizujícím komentářům, které algoritmus vyhodnocuje jako engagement.
- Přímé zprávy od mladých Romů, kteří díky videím získali odvahu mluvit romsky nebo se zajímat o vlastní historii.
- Pozitivní odezva od pedagogů, kteří videa používají ve výuce mediální výchovy.

Rizika a jejich řízení

Příliv dotazů a hate-speech může zaplavit komentáře; Sára proto otevřeně sděluje „on-line hodiny“ a odkazuje složité případy na e-mail redakce. Když se objeví dezinformace (např. manipulace se statistikou kriminality), ROMEA má připravený krizový postup: během několika hodin publikuje ověřená data a video se stručným vysvětlením, které připne na vrchol profilu. Závislost na jedné tváři řeší tandem dalšího projektu DS Castu, společný obsahový kalendář a pravidelné „job shadowing“ Denyho, jenž dokáže kanál dočasně převzít.

Tipy pro podobné projekty

Najděte ambasadora přímo z cílové komunity – autenticitu nenahradí ani perfektní redakce. Buďte na platformě, kde vaše publikum tráví čas: pro romské teenagery je to TikTok, jinde to může být Instagram Reels nebo Discord. Míchejte formáty, ať se nevyčerpáte jedním stylem, a každé video uzavřete jasnou výzvou k akci (komentář, sdílení, dueto).

Aktualizovaný zoznam ukrajinských facebookových a telegramových skupin:

Facebookové skupiny:

Název skupiny:	Link:	Počet členů (tis)
Прага. Чехия. Работа. Жильё. Доска объявлений!!! ☒ ☐	https://www.facebook.com/groups/mojapraha/	317
ЧЕХІЯ. ДЛЯ УКРАЇНЦІВ. ОГОЛОШЕННЯ. РОБОТА. ПРАГА.	https://www.facebook.com/groups/praha.cz.ua/	262
ЧЕХІЯ. ДЛЯ УКРАЇНЦІВ. ОГОЛОШЕННЯ. РОБОТА. ПРАГА.	https://www.facebook.com/groups/praha.cz.ua/	262
Робота в Чехії/ Работа в Чехии/ Práce v ČR	https://facebook.com/groups/1998485910375692/	187
Чехія для українців. Оголошення. Робота. Прага.	https://facebook.com/groups/2060623860850462/	177
Чехія UA Доска Оголошень Українці в Чехії	https://m.facebook.com/groups/praha.uauk/	169
Українці в Чехії	https://www.facebook.com/groups/241624032987346/	126
Робота в Чехії	https://www.facebook.com/groups/439473980903216/	121
Чехія. Робота в Чехії, житло, перевезення, оголошення.	https://m.facebook.com/groups/1619596054930471	114
УКРАЇНСЬКА ДІАСПОРА РОБОТА ФУШКИ ЧЕХІЇ В ПРАЗІ, БЕЗ ПОСЕРЕДНИКІВ.	https://www.facebook.com/groups/249897919743973/	101
uasz ☒ ОГОЛОШЕННЯ ЧЕХІЇ	https://www.facebook.com/groups/robotavczechii/	99
Прага. Чехия. Жильё. Пронайм. Аренда квартир!!!	https://m.facebook.com/groups/praha.pronajem	95
Українці в Чехії	https://m.facebook.com/groups/241624032987346	94
РОБОТА-ІНЗЕРАТИ В ЧЕХІЇ	https://www.facebook.com/groups/2304885356211584/	93
Прага. Работа. Фушки. Жильё. Аренда. Объявления.	https://m.facebook.com/groups/fusky.rabota.arena.bazar	88
Прага, фушки, работа, житло.	https://m.facebook.com/groups/2284509401630806	84
czЧЕХІЯ / ОГОЛОШЕННЯ ua Прага	https://www.facebook.com/groups/4321824464516132/	66
Робота фушки в Чехії, без посередників.	https://m.facebook.com/groups/249897919743973	62
Українська Діаспора, Чехія, Робота, Житло, Оголошення	https://www.facebook.com/groups/kazanakfacility/	61
Робота в Чехії, Українці в Чехії, Робота у Празі, Фушки Чехія	https://www.facebook.com/groups/2976516619243630/	51
Объявления+Предложение=Работа+Чехия+Прага+Фушки+Другие Страны.	https://www.facebook.com/groups/u67989/	51
Робота в Чехії. Прага	https://www.facebook.com/groups/483610072387005/	47
Українці в Чехії. Безкоштовні оголошення.	https://www.facebook.com/groups/inzeratpraha/	45
Práce pro Ukrajince v ČR / Робота для українців у Чехії	https://www.facebook.com/groups/1289039234951088/	45
ЧЕХІЯ. Прага. Робота, оголошення, житло, фушки.	https://www.facebook.com/groups/418801921648035/	43
Чехія. Доска оголошень	https://www.facebook.com/groups/150233495410687/	42
українці в Брно - Ukrajinci v Brně	https://www.facebook.com/groups/ukrajincibrne	40
ЧЕХІЯ. ПРАГА. РОБОТА. ЖИТЛО.	https://www.facebook.com/groups/497047095520954/	38
Підслухано в Чехії	https://www.facebook.com/groups/2766744400273868/	36

ЧЕХИЯ РАБОТА * РОБОТА В ЧЕХІЇ	https://www.facebook.com/groups/1902850679961512/	35
Робота в Чехії. Прага. Житло. Фушки. Дошка оголошень!	https://www.facebook.com/groups/440306470715832/	33
Робота в Чехії	https://www.facebook.com/groups/1588419211557184/	30
Українці у Чехії	https://www.facebook.com/groups/813435683922301/	26
Група Українці в Чехії	https://www.facebook.com/groups/625548891514747/	23
Чехія UA Дошка Оголошень Українці в Чехії	https://www.facebook.com/groups/1071196663712872/	23
Українці в Чехії (Робота / Оголошення)	https://www.facebook.com/groups/1255887871285374/	23
УКРАЇНЦІ В ЧЕХІЇ - РОБОТА ЖИТЛО ПЕРЕВЕЗЕННЯ / НАШІ В ПРАЗІ / СЛАВА УКРАЇНІ	https://www.facebook.com/groups/ukraincivprazi/	22
Робота в Чехії , житло в Чехії, Оголошення в Чехії!❏!❏!❏	https://www.facebook.com/groups/548952769581716/	22
Робота в Чехії (Прага, Брно, Оломоуц, Острава, Пардубіце)	https://www.facebook.com/groups/127970235967564/	21
Українці в Чехії	https://www.facebook.com/groups/4943089585722561/	20
Українці в Чехії. ЖИТЛО, - РОБОТА, ФУШКИ, В ПРАЗІ.	https://www.facebook.com/groups/1991167574357674/	19
Допомога українським біженцям у Чехії	https://www.facebook.com/groups/1307988189700205/	10
Українці В Чехії	https://www.facebook.com/groups/398731524136231/	10

Telegramové skupiny a kanály:

Název skupiny/kanálu:	Link:
Українці в Чехії Прага Робота Фушки	https://t.me/Praha_Robota_CZ/
Українці в Чехії	https://t.me/uacz2023
Робота Чехія Прага Робота в Чехії (Україна Чехія Україна Беженцы)	https://t.me/rabota_vsem_cz
Rabota CZ Viola	https://t.me/CZ_Rabota_CZ
УКРАЇНЦІ В ЧЕХІЇ	https://t.me/robotakv_czech
Чехія- Прага Робота- Фушки.	https://t.me/Vova5621
Робота Карловы Вары / Робота Карлові Вари	https://t.me/karlovivari
Барахолка Чехія 🇨🇪 Прага Брно Острава	https://t.me/baraholka_doska_obyvleniy_rabot
Робота в Праге, Чехии, Чат	https://t.me/praha_rabota_chat
Українці в Чехії (Прага)UA	https://t.me/Ukrainians_Prague
Робота в Чехії	https://t.me/robota_chehia
Об'яви Чехія / Объявления Чехия	https://t.me/praceczobjavlenija
Чехія/Робота в Чехии/фушки	https://t.me/WorkJobCZ
Наші в БРНО - Українці єдність	https://t.me/BRNO2024
Прага для Українців	https://t.me/Praga_2024
Українці в Чехії Прага Брно	https://t.me/ukraine_cz
Українці в Чехії (Прага)UA	https://t.me/Ukrainians_Prague
Помощь украинцам в Чехиии	https://t.me/help_cz
опомога біженцям ЧЕХІЯ виїзд з України	https://t.me/dopomoga_cz
Чехія. Інфо для українців	https://t.me/help_UA_Czech
Kdo vi	https://t.me/kdovi_cz
Чехія Шокирует! изнанка бл	https://t.me/Sbrod_HavliChkuv

Работа в Праге - Чехии	https://t.me/pragae_chekhia
РАБОТА В ЧЕХИИ (чат)cz РОБОТА У ЧЕХІЇ cz Chat	https://t.me/awaczchat
Работа в Праге - Чехии	https://t.me/praga_chekhia
Pozor! Brno Чехия Новости	https://t.me/pozor_bрно
Робота Прага Чехія	https://t.me/Pragafushki
Работа в Праге, Чехии, Чат	https://t.me/praha_rabota_chat
Чехия по полочкамcz	https://t.me/pravocz
Аренда в Праге - Чехии	https://t.me/chekhia_pragae
ПРАГА ФУШКА РАБОТА НА ЗАВТРА	https://t.me/praha_fushka
Работа в Праге🇨🇪 / Робота в Празі	https://t.me/rabota_praga
Прага Работа Фушка	https://t.me/praha_rabota
Работа Прага Фушка	https://t.me/fushka_praga
Работа Чехия	https://t.me/rabota_chehiya_praga_bрно
Чат Работа Чехия Прага Брно Пльзень Острава	https://t.me/rabota_cz_chat
The Česko чат Общение Чехия, Праг	https://t.me/thechesko_chat
Прага Работа и Вакансии	https://t.me/rabota_v_prague
Прага работа/ Украинцы/фушки Чехия/косметические услуги	https://t.me/Praha_fuski_rabota_ukraincy_cz
Прага Работа Фушка На Завтра	https://t.me/Praga_Rabota
Работа Чехия	https://t.me/rabota_chehiya_praga
Работа Брно	https://t.me/rabota_bрно_chehiya

Seznam literatury:

Oficiální dokumenty a zprávy státních institucí

Bezpečnostní informační služba (BIS)

Bezpečnostní informační služba. *Výroční zpráva Bezpečnostní informační služby za rok 2023*. Praha: BIS, 2024.

Ministerstvo vnitra ČR. *Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2023*. Praha: MV ČR, 2024.

Ministerstvo vnitra ČR. *Výzkum informačních toků pro ukrajinskou komunitu v České republice*. Praha: MV ČR, 2024.

Zprávy nevládních organizací

In IUSTITIA. *Předsudečné násilí v Česku po ruské invazi na Ukrajinu*. Praha: In IUSTITIA, 2025.

In IUSTITIA. *Útoky pro ukrajinskou a ruskou národnost 2022 – 2024*. Praha: In IUSTITIA, 2024.

Odborné publikace a knihy

Koubský, Petr. *Stručné dějiny Ukrajiny*. Praha: N Press, 2022.

Koubský, Petr. *Dějiny Ukrajiny a Ruska (novinový speciál)*. Praha: Deník N, 2022.

Schreiberová, Zuzana. *Jak pomáhat a porozumět: Bezprostřední pomoc uprchlíkům a kulturní rozdíly mezi Čechy a Ukrajinci*. Praha: Multikulturní centrum Praha z. s., 2022.

Jelínková, Marie. *Zpráva o digitálním prostoru a migrantech (projekt MINT)*. Praha: FSV UK, 2024.

Mediální zdroje a investigativní zpravodajství

Český rozhlas – Radiožurnál. *Odhalení podvodných skupin na Telegramu*. Praha: Český rozhlas, 2024.

Česká televize – ČT24. *Rozhovor s Natalií Kosiakovou, tiskovou mluvčí Úřadu práce pro ukrajinskou komunitu*. Praha: ČT, 2025.

Tištěná a online média

Seznam Zprávy. „Slovní nenávist vůči Ukrajincům přechází do reálného násilí.“ *Seznam Zprávy*, 9. května 2023.

ROMEA. „Ministr Rakušan potvrzuje: Útoky na uprchlíky z Ukrajiny dominovaly případům nenávistných trestných činů v ČR.“ *ROMEA*, 27. dubna 2024.

Forum 24. „Slovní útoky, výhrůžky, fyzické napadení. Ukrajinci u nás čelí předsudkům i násilí.“ *Forum 24*, 21. února 2024.

Novinky.cz. „Na českém internetu bují nevídaná nenávist. Hlavním terčem Ukrajinci.“ *Novinky.cz*, 22. května 2025.